

14 / 25.11.2014

Către: **Guvernul României, Departamentul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Mediu de Afaceri și Turism**
În atenția: **Domnului Ministru Delegat Florin Jianu**
Ref: Propuneri de îmbunătățire a programelor naționale de finanțare a IMM-urilor

Context

Sprrijinirea dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii reprezintă o prioritate la nivelul Uniunii Europene și la nivel național, deoarece această categorie numeroasă de agenți economici dinamici, creativi și flexibili, constituie coloana vertebrală a oricărei economii moderne. Sectorul IMM poate avea o contribuție substanțială la creșterea produsului intern brut, la crearea unor noi locuri de muncă și la stimularea creșterii exporturilor, dacă este stimulat încă de pe băncile școlii, iar măsurile de sprijin pentru activitățile independente sunt adaptate la realitățile socio-economice din România. Departamentul pentru IMM, Mediul de Afaceri și Turism din cadrul Guvernului României coordonează în fiecare an programele naționale pentru finanțarea ideilor de afaceri ale tinerilor întreprinzători, oferind oportunități reale tinerilor să își pună în practică ideile de afaceri și să devină sustenabile pe termen lung, asigurând noi locuri de muncă în comunitățile unde își desfășoară activitatea. În fiecare an, mii de întreprinzători depun planuri de afaceri pentru a primi finanțare, generând câteva mii de locuri de muncă. În România, 1 din 100 de debutanți decid să înceapă o afacere pe cont propriu, față de 1 din 4 în Cehia, Polonia sau Ungaria. Foarte puțini dintre aceștia demarează o afacere pe cont propriu, în special din cauza lipsei banilor, a birocrăției uneori excesiv de mari și a condițiilor neprietenoase care însoțesc acordarea de finanțări nerambursabile. Pentru a facilita accesul unui număr mai mare de beneficiari ai programelor naționale de finanțare a afacerilor și pentru a asigura o sustenabilitate sporită proiectelor finanțate, vă propunem o serie de idei de măsuri care, din punctul nostru de vedere, vor avea un impact pozitiv substanțial în economia românească.

Criterii

Pentru a avea o economie sănătoasă și performantă la nivel internațional, este esențial ca România să ofere stimulente pentru înființarea și dezvoltarea microîntreprinderilor și IMM-urilor, să faciliteze creșterea potențialului de accesare a surselor de finanțare și dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale ale întreprinzătorilor în scopul implicării acestora în structuri economice private. Dezvoltarea spiritului antreprenorial constituie o prioritate în Europa, care sprijină crearea de condiții necesare pentru dezvoltarea practicilor inovative care duc la înființarea și dezvoltarea IMM-urilor, acestea reprezentând un factor important de creștere economică și socială. Atingerea acestor obiective este vitală pentru asigurarea sustenabilității economice necesare sprijinirii progresului și ridicarea nivelului de trai.

Opțiunea 1 – Menținerea situației actuale, fără a lua nicio măsură

La momentul actual, bugetele sunt foarte mici, pe toate programele. Cererea este foarte mare, chiar și în condițiile în care beneficiarii trebuie să suporte condiții dificile de implementare a planurilor de afaceri, care constau în menținerea unui număr mare de locuri de muncă timp de trei ani, chiar dacă este vorba despre afaceri start-up. Antreprenorii au nevoie de aceste alocații nerambursabile, iar în dorința lor de a primi un punctaj cât mai mare, aleg să angajeze numărul maxim de persoane și să implementeze proiectele în mediul rural, în domenii de producție, chiar dacă nu au cunoștințe suficiente în acest domeniu. S-a observat că în situația actuală au șanse reale să obțină finanțare planurile de afaceri care primesc un punctaj de minim 85-90 de puncte din maxim 100 posibile, iar calitatea planurilor de afaceri trece pe locul secund, fiind prioritar punctajul. În cazul tinerilor debutanți în afaceri, se observă că aceștia au așteptări mult mai mari de la ideile de afaceri pe care doresc să le pună în practică, decât posibilitățile reale de obținere de venit date de situația pieței actuale. În aceste condiții, își dau seama prea târziu, de obicei după ce realizează investițiile, că veniturile planificate conform planului de afaceri nu corespund cu veniturile încasate în mod efectiv, din piață. Astfel, mulți dintre ei fie dau faliment, fie se împrumută să acopere creditul și contribuțiile la stat aferente angajaților, din alte surse de venit, devenind și mai îndatorați.

Mai mult decât atât, în fiecare an procedurile suferă modificări, care afectează planificarea strategică pe care o fac în special antreprenorii care nu reușesc să obțină finanțare și care se hotărăsc să încerce anul următor, pregătindu-se, de exemplu, prin autorizarea unor noi coduri CAEN. Aceste modificări anuale contribuie la perpetuarea unui mediu de afaceri instabil, lipsit de predictibilitate. De asemenea, multe condiții de creditare nu sunt suficient de bine explicate. De exemplu, Fondul de Garantare a Creditelor pentru IMM-uri percepe un comision substanțial, la fiecare început de an, care se aplică la soldul creditului rămas de stins. Aceste costuri de creditare sunt încă ascunse beneficiarilor de proiecte, afectându-le grav activitatea de start-up.

Opțiunea 2 – Adaptarea programelor naționale la condițiile reale din piață

Pentru Programul privind dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor și facilitarea accesului la finanțare START, se pot considera următoarele propuneri de modificări:

- În grila de punctaj, activitățile ar trebui diferențiate pe o scară între 10-20 puncte și grupate în 3-4 categorii. Activitățile, așa cum sunt punctate la momentul actual, nu reflectă sectoarele cu valoare adăugată mare. Astfel, industria prelucrătoare, care primește punctajul maxim de 20 de puncte este greu accesibilă unui start-up. O împărțire mai adecvată a activităților finanțate s-ar putea face ținând cont de criteriile de clasificare conform Strategiei Naționale pentru Competitivitate 2014-2020, după cum urmează:
 - Domeniile cu rol economic important și cu influență asupra ocupării ar putea primi 20 de puncte – turism și ecoturism, textile și pielărie, lemn și mobilă, industrii creative.
 - Domeniile cu dinamică competitivă ar putea primi 17 puncte – industria auto și componente, tehnologia informațiilor și comunicațiilor, procesarea alimentelor și băuturilor.
 - Domeniile de inovare, dezvoltare tehnologică și valoare adăugată ar putea primi 15

puncte – sănătate și produse farmaceutice, energie și management de mediu, bioeconomie, biofarmaceutică, biotehnologii.

- Programul trebuie să permită și firmelor cu zero angajați să depună proiecte, deoarece, în cazul afacerilor start-up, de multe ori doar întreprinzătorul este singurul care se ocupă de dezvoltarea activității firmei în calitate de administrator sau asociat, netrebuind să fie neapărat și angajat. Administratorul plătește taxe suficient de mari la stat prin TVA, impozit pe venit sau profit și impozit pe dividende. Realizarea unei angajări sau auto-angajări nu ar determina antreprenorul decât să plătească și mai mult la stat, fapt care poate duce la falimentul firmei. Întreprinzătorii trebuie lăsați să facă angajări conform creșterii normale a afacerii, în funcție de situația economică a firmei.
- Dacă firma nu a mai beneficiat niciodată de finanțare în cadrul programelor naționale să primească 10 puncte, iar dacă nu a mai beneficiat în ultimii doi ani să primească 5 puncte.
- Ar trebui renunțat la punctarea suplimentară pentru angajarea unui șomer indemnizat și a unui absolvent universitar deoarece este discriminatorie și afectează negativ planul de afaceri, nelăsând antreprenorul să-și organizeze afacerea într-un mod eficient.
- Trebuie renunțat la punctarea superioară a proiectelor care se desfășoară în mediul rural față de urban deoarece este discriminatorie. Mai mult, mediul rural are Programul Național de Dezvoltare Rurală la dispoziție pentru a accesa finanțări pentru activități agricole și non-agricole. Mediul urban are acces la foarte puține oportunități de finanțare a afacerilor, iar aici se află cel mai mare număr de întreprinzători și posibil întreprinzători.
- Trebuie renunțat la principiul eligibilității proiectului pe un cod CAEN autorizat deja, deoarece nu există nicio justificare, firmele având deja coduri CAEN secundare. Trebuie să se permită depunerea unui proiect pe un cod CAEN secundar care ulterior să fie autorizat, la demararea afacerii.

Pentru Programul pentru stimularea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor de către întreprinzătorii tineri, se pot considera următoarele propuneri de modificări:

- Punctarea mai actualizată a planului de afaceri în domeniul producției sau serviciilor cu 20p și în comerț cu 15p, în acord cu Strategia Națională pentru Competitivitate.
- Oferirea unui an perioadă de grație la realizarea angajărilor, lăsând timp întreprinzătorului să dezvolte afacerea mai întâi, dacă dorește, și pe urmă să facă angajări.
- Punctarea în planul de afaceri a 1 sau 2 angajați, renunțând la punctarea pentru 3 sau 4 angajați, deoarece firmele sunt mici și nu pot susține un număr mare de angajați.
- Nu trebuie să se facă diferențiere între amplasarea proiectului în mediul rural față de urban, ținând cont că mediul rural are la dispoziție Programul Național de Dezvoltare Rurală. Se evită astfel amplasarea superficială a proiectelor în rural și discriminarea proiectelor din urban, unde sunt cei mai mulți posibili beneficiari.
- Ar trebui mărită intensitatea sprijinului nerambursabil la 80%, în limita a 15,000 Euro.
- Trebuie suplimentat substanțial bugetul total al programului, deoarece concurența foarte mare determină aplicanții să selecteze angajarea numărului maxim de persoane, mutarea proiectului în rural și alegerea domeniului mai bine punctat, chiar dacă nu au experiență sau cunoștințe.

Pentru Programul de dezvoltare și modernizare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață, se pot considera următoarele propuneri de modificări:

- Nu ar trebui să se puncteze diferit proiectele desfășurate în domeniul comerțului față de servicii deoarece este un program dedicat ambelor domenii.
- La punctarea istoricului firmei aplicante, ar fi mai corectă o diferențiere de 5 puncte la criteriul profit, în loc de 10.
- Trebuie renunțat la acordarea unui punctaj suplimentar pentru angajarea unui șomer indemnizat, deoarece acest grup țintă are la dispoziție programul POSDRU pentru calificare, recalificare și angajare.
- Trebuie renunțat la punctarea diferită rural vs. urban deoarece este discriminatorie.
- Trebuie renunțat la necesitatea deținerii unui cod CAEN autorizat, programul trebuind să permită acceptarea unui cod CAEN secundar care ulterior să fie autorizat, la demararea proiectului.
- Bugetul programului trebuie mărit, ca să permită finanțarea unui număr mai mare de proiecte.
- Programul ar trebui să permită reabilitarea spațiului de servicii sau comerț, ca cheltuială eligibilă.

Pentru Programul de MINIMIS, se pot considera următoarele propuneri de modificări:

- Ar trebui adaptată lista sectoarelor pe care se accesează programul, ținând cont de Strategia Națională pentru Competitivitate 2014-2020. Astfel, ar fi mai corectă o punctare a proiectelor în domeniile Servicii/Sănătate cu 30p și învățământ cu 25p.
- Ar trebui să se limiteze punctarea suplimentară a numărul de angajări la maximum 3 persoane.
- Trebuie renunțat la diferențierea proiectelor din mediul rural față de cele din urban sau zone defavorizate deoarece este discriminatorie.
- Programul ar trebui să permită achiziționarea unui vehicul de transport marfă sau persoane.
- Dovada deținerii spațiului ar trebui făcută la contractare și nu la depunere, pentru a evita cheltuielile suplimentare inutile în cazul în care proiectul nu este finanțat.
- Ar trebui acordat un an perioadă de grație la efectuarea de angajări.

Recomandare

Ținând cont de cele precizate mai sus, considerăm că bugetele acestor programe naționale ar trebui suplimentate de cel puțin 3 ori, pentru a contribui vizibil la dezvoltarea mediului de afaceri românesc. Pentru stimularea reală a tinerilor întreprinzători și debutanți în afaceri, vă propunem să efectuați următoarele modificări esențiale pentru a oferi șanse reale de reușită afacerilor românești:

1. Calitatea planurilor de afaceri trebuie să conteze. Astfel, la un punctaj de minim 70 de puncte, vă propunem ca planurile de afaceri să intre la evaluarea calitativă și să se facă un nou clasament care ține cont de fezabilitatea afaceri. La realizarea acestei clasificări, ar trebui să se facă o comisie de evaluare formată din specialiști cu experiență în afaceri, specialiști din domeniul financiar-bancar și reprezentanți si patronatelor.
2. Fondul de Garantare al creditelor pentru IMM-uri ar trebui să perceapă un comision de maxim

1.5% din valoarea creditului acordat de bancă, o singură dată, la tragerea creditului. La momentul actual se percepe un comision de aproximativ 3% în fiecare an, aplicat la soldul creditului.

3. Trebuie renunțat la punctarea suplimentară pentru angajarea unui șomer indemnizat și a unui absolvent universitar deoarece este discriminatorie și afectează negativ planul de afaceri, nelăsând antreprenorul să-și organizeze afacerea într-un mod eficient, așa cum crede de cuviință. Mai mult, acest grup țintă are la dispoziție programul POSDRU pentru calificare, recalificare și angajare.
4. Trebuie renunțat la punctarea superioară a proiectelor care se desfășoară în mediul rural față de urban deoarece este discriminatorie. Mai mult, mediul rural are Programul Național de Dezvoltare Rurală la dispoziție pentru a accesa finanțări pentru activități agricole și non-agricole. Mediul urban are acces la foarte puține oportunități de finanțare a afacerilor, iar aici se află cel mai mare număr de întreprinzători și posibil întreprinzători.
5. Trebuie renunțat la principiul eligibilității proiectului pe un cod CAEN **autorizat deja**, deoarece nu există nicio justificare, firmele având deja coduri CAEN secundare. Trebuie să se permită depunerea unui proiect pe un cod CAEN secundar, care ulterior să fie autorizat la demararea afacerii.
6. De asemenea, vă propunem să modificați procedurile astfel încât acestea să permită oferirea unui an perioadă de grație la efectuarea angajărilor, lăsând timp întreprinzătorului să dezvolte afacerea mai întâi, dacă dorește, și pe urmă să facă angajări.

Vă mulțumim.

Cu stimă,

Radu Oprea
Președinte

